

Korteriomaniikud vihased: ministeerium venitab Eesti suurima rahapoti avamisega

[Liina Laks](#), majandusajakirjanik
29. mai 2024, 00:01

Nii võimast toetuste potti ei näe Eestis iga päev – kortermajade renoveerimiseks on ette nähtud 300 miljonit eurot. Kuid paljud korteriomaniikud on ametnike peale vihased, sest ootavad toetusmeetme avamist tulutult juba ligi pool aastat.

Viimased uudised

Postimehega ühendust võtnud kortermaja elanik kirjeldas ühe Tallinna ridamaja olukorda, kus on tehtud panused KredExi (Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus ehk EISA) toetusele. Raha aga pole, samas kui remonti oleks hädasti tarvis teha.

«Me ootame eelmisest aastast saati KredExi kortermajade renoveerimistoetuse uut taotlusvooru. Alguses öeldi, et juba uue aasta alguses avatakse. No ei avatud, siis öeldi, et mais-juunis. Täna (23. mail – toim) helistasin ja teatati, et üldse ei avata vist sel aastal, et vaja kogu aeg mingeid tingimusi ümber teha. Kurat, kaua võib – see tähendab, et üks aasta jääb vahele. Talvel ei ehita midagi. See KredExi mees muidugi ütles, et nemad pole süüdi, et nemad on ainult rakendusasutus, aga vahet pole,

ma ei tea, mida see majandus- ja kommunikatsiooniministeerium seal venitab. Meil on vaja soojatrass välja vahetada, see ei pea teist talve vastu. Olime arvestanud, et tuleb see toetus, aga näed, ei tulegi. Öeldi, et see on ELi toetus, et peab nendega kooskõlastama, et see võtab nii palju aega. Ma ei usu seda. Pole võimalik, et ametnikud töötavad neid tingimusi nii kaua välja! Mida imet nad tahavad siis sinna tingimustesse kirjutada, et see nii palju kooskõlastusaega nõuab?» rääkis Tallinna elanik.

Renoveerimistoetused on ministeeriumide nihverdustega liikunud vahepeal aga kliimaministeeriumi, minister Kristen Michali haldusalasse.

KredExist öeldi, et küsimustele peab vastama kliimaministeerium, ja kliimaministeerium möönis, et pall on tõesti nende väravas.

Meil on vaja soojatrass välja vahetada, see ei pea talve vastu. Olime arvestanud, et tuleb see toetus, aga näed, ei tulegi.

Tallinna kortermaja elanik

Kliimaministeeriumi elukeskkonna ja ringmajanduse asekanstler Ivo Jaanisoo ütles, et kõigi eelduste kohaselt avaneb renoveerimistoetuste taotlusvoor 2024. aasta suve lõpus.

Küsimuse peale, mis juhtus, et toetusvooru seni avatud ei ole – sest kõigepealt käis jutt aasta algusest, aga sellest saati on juba hulk vett merre voolanud –, vastas Jaanisoo ümmarguselt, et tegemist on tavapärase toetuse väljatöötamise protsessiga. «Toetusemääruse koostamise ajal ei saa öelda täpset ajakava, vaid ainult eeldusliku, sest

määrus peab läbima mitu kooskõlastusringi nii Eestis kui Euroopa Komisjonis. Igalt osapoolelt võib tulla tähelepanekuid, mille põhjal tuleb määrust muuta või täiendada. Toetusraha on väga suur, mistõttu tuleb maandada kõik võimalikud riskid paljude osapooltega. See annab toetuse saajatele suurema kindluse ja kvaliteetse lõpptulemuse,» selgitas Jaanisoo.

Samuti andis Jaanisoo mõista, et seninägematult suur rahapada toob kaasa hulga muudatusi ja neid muudatusi nüüd välja mõeldaksegi. «Tegemist on seni suurima toetusega korterelamute renoveerimiseks. Uue toetusvooru tingimustes plaanitakse mitmeid olulisi muudatusi, mis teevad toetuse taotlemise ja jagamise lihtsamaks ning õiglasemaks. Suurim muudatus on see, et toetussumma jaotatakse regionaalselt, arvestades piirkonna korterite arvu, maksumust ruutmeetri kohta ja leibkonna keskmist sissetulekut. Rahastusjärjekorda pääsevad ainult puudusteta ja kõrvaldatud puudustega taotlused. Riskide vähendamiseks pakub riik läbi SA KredExi keskse hankija teenust, kes on lisaks tehnilisele konsultandile korteriühistule toeks ka suurte ostumenetluste läbiviimisel,» rääkis Jaanisoo.

Kortermajade mure seisneb selles, et kui toetusvooru avamisega venitatakse, võib neil jääda projekti koostamiseks ja ehituse paberimajanduse kordaajamiseks liiga vähe aega. Kiirustamist peljatakse seetõttu, et nii võib teha kogemata vigu ja hiljem hakkavad ametnikud raha tagasi küsima.

Jaanisoo ütles, et selle pärast pole vaja muretseda. «Esmane tähtaeg toetuse kasutamiseks on 31. detsember 2027. Töödele piisava aja jätmiseks tuleb viimased rahastusotsused teha 2025. aastal ehk aega

jääb piisavalt. Korteriühistud saavad hangetega alustada kohe pärast taotluse esitamist. Ehitamiseks on aega kaks aastat, mis on varasemate aastatega võrreldes tavapärane nõue.»

Kliimaministeeriumi elukeskkonna ja ringmajanduse asekanstler Ivo Jaanisoo, kui palju Euroopa renoveerimisraha Eestil veel jagamata on?

Lähiaastatel on Euroopa Liidu struktuurivahenditest saadaval 330 miljonit eurot korterelamute rekonstrueerimise toetusteks üle Eesti.

Kui tausta selgitada, siis turu vaates on kõige halvem ebastabiilne nõudlus. Rekonstrueerimisturg sõltub riigi toetusrahast ning varasematel aastatel on ELi toetusraha perioodide vaheldumise tõttu olnud nõudlus väga tsükliline. Mõnel aastal on palju toetusraha ja töid saab teha, samas on ka aastaid, kus piisav rekonstrueerimistegevus puudub täielikult. See mõjub negatiivselt hindadele, tööde kvaliteedile ning kvaliteetsete konsultatsiooni- ja ehitusettevõtete huvile rekonstrueerimise valdkonna vastu.

Eeltoodust tulenevalt oleme võtnud eesmärgiks jagada need 330 miljonit eurot turule võimalikult ühtlaselt ja vastavuses hoonete rekonstrueerimise strateegiaga. 2023. aastal eraldati korterelamute renoveerimiseks 80 miljonit eurot, 2024. aastal eraldatakse 160 miljonit eurot ning 2025. aastal 90 miljonit eurot.

Kui palju inimesi teie poolelt nende toetustega töötab?

Kliimaministeeriumis tegeleb ELi struktuurivahendite ja riigieelarveliste elamuvaldkonna toetuste väljatöötamise ning vastavate

haldusküsimustega üks inimene. Hiljuti liitus meeskonnaga veel üks inimene Ida-Virumaa toetuste ja täiendavate elamuvaldkonna ülesannete täitmiseks, mille hulgas on ka hoonete rekonstrueerimise pikaajalise strateegia eesmärkide elluviimine.

KredExis on konkreetselt toetuste menetlemise ja tingimuste protsessiga seotud seitse inimest. Hetkel on käimas konkurss kahe halduri leidmiseks. Lisaks on protsessiga seotud tugiosakondade inimesed õigusosakonnast ja järelevalve osakonnast, samuti välisvahendite eksperdid.